

de directeur-generaal van de Algemene Bestuursdienst,  
het hoofd P&O van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,  
het hoofd P&O van de Tweede Kamer der Staten-  
Generaal, de provinciebesturen, de gemeentebesturen en  
de waterschapsbesturen

**Directie Democratie &  
Bestuur**

Afdeling Politieke  
ambtsdragers &  
Weerbaarheid

Turfmarkt 147  
DEN HAAG  
Postbus 20011  
2500 EA DEN HAAG

**Contactpersoon**

postbus.helpdeskpa@minbzk.  
nl

**Datum**

9 december 2022

**Kenmerk**

2022-0000602648

# circulaire

---

Onderwerp	Aanpassingen pensioenen en inhoudingen Appa
Doelstelling	Informatie
Juridische grondslag	Artikelen 105, 106, 157 en 160 van de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers
Relaties met andere circulaire's	Circulaire van 14 december 2021, nr. 2021- 0000663328
Ingangsdatum	1 januari 2023
Geldig tot	1 januari 2024

---

## Publicatie circulaire's op internet

*De circulaire's met betrekking tot de rechtspositie van politieke ambtsdragers worden uitsluitend bekend gemaakt op de site van de officiële bekendmakingen (Staatscourant), op de website [www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl) en op de website [www.politiekeambtsdragers.nl](http://www.politiekeambtsdragers.nl).*

*U kunt zich op [www.politiekeambtsdragers.nl/publicaties](http://www.politiekeambtsdragers.nl/publicaties) inschrijven op de [mailattending](#). U ontvangt een mailbericht zodra er een circulaire op de site wordt gepubliceerd.*

### 1. Inleiding

De pensioenen van politieke ambtsdragers zijn gebaseerd op de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa). In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers (verder: het besluit) wordt de aanpassing van de pensioenen (indexatie) en de hoogte van de bij de pensioenen en inhoudingen te hanteren franchise en het opbouwpercentage geregeld.

In *paragraaf 2* wordt een antwoord gegeven op een in de uitvoeringspraktijk opgekomen vraag hoe moet worden omgegaan met de gevolgen van de invoering peildatumsystematiek per 1 juli 2022 voor de overhevelingstoelage en de franchise.

In *paragraaf 3* worden de wijzigingen in de pensioenopbouw en enige andere wijzigingen tijdens de uitkeringsperiode toegelicht die op 1 juli 2022 al in werking zijn getreden. De desbetreffende wijzigingen waren per abuis niet opgenomen in de circulaire Aanpassingswet Appa 2021: wijzigingen pensioen (kenmerk 2022-000026537).

In *paragraaf 4* wordt het jaarlijkse advies gegeven over hoe een overheidsorgaan de omvang van de benodigde voorziening voor Appa-pensioenen en waarde-overdracht kan berekenen.

De indexatie van de Appa-pensioenen vindt plaats in overeenstemming met de aanpassing van de ABP-pensioenen. In deze jaarlijkse circulaire wordt daarom de aanpassing bekend gemaakt van de Appa-pensioenen (*paragraaf 5*).

De ingangleeftijd voor de voortgezette uitkering in het komende jaar is opgenomen in *paragraaf 6*.

Tot slot worden de in 2023 in aanmerking te nemen inhoudingpercentages bekend gemaakt (*paragraaf 7*). Aldus kunnen de nodige aanpassingen in de salaris-administraties worden doorgevoerd voor de Appa-deelnemers.

## **2. Gevolgen invoering peildatumsystematiek per 1 juli 2022**

Per 1 juli 2022 is voor de aanpassing van pensioenen in de Appa de peildatumsystematiek ingevoerd. Dat betekent dat met ingang van 1 juli 2022 op 1 januari van elk jaar het pensioengevend salaris voor het komende jaar wordt vastgesteld. Wijzigingen in het pensioengevend salaris na 1 januari in een lopend jaar (bijvoorbeeld een salarisstijging per 1 juli) krijgen pas effect in het pensioengevend salaris met ingang van 1 januari van het volgende jaar.

Per 1 juli 2022 zijn ook twee andere wijzigingen in de Appa doorgevoerd die effect hebben op het pensioengevend salaris van 1 januari 2022, en die ingaan per 1 januari 2023:

1. Voor de hoogte van de franchise is aangesloten bij het overheidspersoneel en niet meer bij Defensiepersoneel.
2. De overhevelingstoeslag wordt niet meer in mindering gebracht op het pensioengevend salaris en wordt dus onderdeel van het pensioengevend salaris.

Deze wijzigingen onder 1 en 2 krijgen door de op 1 juli jl. ingevoerde peildatum-systematiek, zoals gezegd, pas materieel effect per 1 januari 2023 omdat dat het eerste moment is dat het pensioengevend salaris na 1 juli 2022 wordt herzien. Het bovenstaande betekent dat met ingang van 1 januari **2023** de overhevelingstoeslag pensioengevend wordt. Ook zal met ingang 1 januari **2023** de franchise van het overheidspersoneel worden gehanteerd om het pensioengevend salaris vast te stellen (zie daarvoor *paragraaf 7*, eerste bullet).

## **3. Wijzigingen in het uitkeringsrecht Appa per 1 juli 2022**

In de circulaire die de invoering van de Wet aanpassing Appa per 1 juli 2022 toelichtte (kenmerk 2022-000026537), zijn per abuis de al ingegane wetswijzigingen in het uitkeringsrecht en de pensioenopbouw tijdens het uitkeringsrecht niet opgenomen. Deze wijzigingen worden in deze *paragraaf* alsnog toegelicht.

### **3.1 Sollicitatieplicht vervalt een jaar voor pensioengerechtigde leeftijd**

In lijn met hetgeen op grond van de Werkloosheidswet (WW) geldt, vervalt met ingang van 1 juli 2022 in de Appa de sollicitatieplicht één jaar voor het bereiken

van de pensioengerechtigde leeftijd (artikelen 7a, eerste lid, 52a, eerste lid, en 132a, eerste lid).

### **3.2 Uitkering vervalt bij vertrek naar het buitenland**

Met ingang van 1 juli 2022 bestaat er bij vertrek naar of verblijf in het buitenland - anders dan vakantie - van de uitkeringsgerechtigde geen recht meer op een Appa-uitkering. Het recht op uitkering blijft wel bestaan als betrokkene wegens re-integratieactiviteiten verblijft in een ander land binnen de Europese Unie (EU), in een staat die partij is bij de Europese Economische Ruimte (EER) of in Zwitserland.

In artikel 2.6 van het Besluit sollicitatieplicht Appa voor gewezen politieke ambtsdragers is de vakantieperiode van een belanghebbende geregeld waarin hij geen sollicitatieactiviteiten hoeft te verrichten.

Onder "buitenland" valt ook het Caribisch deel van het Koninkrijk (Aruba, Curaçao, Sint-Maarten of het Caribisch deel van Nederland, (Bonaire, Sint-Eustatius en Saba). Voor gewezen Kamerleden die geboren zijn in het Caribische deel van het Koninkrijk of Nederland of die daar ten minste vijf jaar aaneengesloten hebben gewoond, vervalt de uitkering overigens niet bij verblijf of vertrek naar dit deel van het Koninkrijk.

### **3.3 Mogelijkheid voortzetting uitkering in bijzondere omstandigheden vervalt**

De mogelijkheid om op grond van artikel 7, zesde lid, artikel 52, zevende lid en artikel 132, zesde lid in bijzondere gevallen de duur van de Appa-uitkering voort te zetten, is vervallen met ingang van 1 juli 2022. Uitkeringen die eerder op grond van deze bepaling zijn voortgezet, vervallen niet.

De voortgezette uitkering voor een belanghebbende, die ten tijde van zijn aftreden vijf jaren of minder verwijderd is van zijn pensioengerechtigde leeftijd en een ambtstermijn heeft van ten minste tien jaren in de periode van twaalf jaren voor het aftreden, blijft ongewijzigd.

### **3.4 Pensioenopbouw tijdens uitkering**

De pensioenopbouw tijdens de Appa-uitkering (artikel 13c Appa) is met ingang van 1 juli 2022 in overeenstemming gebracht met de pensioenopbouw voor overheidswerknemers.

De pensioenopbouw wordt voortaan gedurende de uitkering 50%. De pensioenopbouw voor Appa-uitkeringen die vóór 1 juli 2022 zijn ingegaan, blijft gehandhaafd op 100% gedurende de uitkeringsduur van maximaal drie jaar en twee maanden. Voor op 1 juli 2022 in functie zijnde ambtsdragers die bij de eerste gelegenheid niet worden herkozen of benoemd, geldt tijdens de uitkeringsduur van drie jaar en twee maanden het opbouwpercentage van 100%.

Voor de periode waarin de belanghebbende afziet van de betaling van de uitkering of de uitkering om andere redenen niet wordt uitbetaald, vindt er geen pensioenopbouw plaats (artikel 13c, tweede lid).

### **3.5 Pensioenopbouw tijdens de voortgezette uitkering wegens invaliditeit**

Met ingang van 1 juli 2022 loopt de pensioenopbouw tijdens de voortgezette uitkering wegens invaliditeit alleen nog volledig door ingeval van algemene invaliditeit van ten minste 55% door een dienstongeval (artikel 13c, derde lid).

Het nieuwe recht geldt niet voor de politieke ambtsdragers die op 1 juli 2022 al een recht op voortgezette uitkering ontvangen als er sprake is van een invaliditeit van ten minste 55%. In die gevallen blijft de pensioenopbouw 100%. Die overgangsbepaling geldt ook voor de op 1 juli 2022 in functie zijnde politieke ambtsdrager mits hij of zij bij de eerste gelegenheid niet opnieuw wordt benoemd of herkozen.

### **3.6 Geen pensioenopbouw bij niet voldoen aan sollicitatieplicht**

Als met ingang van 1 juli 2002 de uitkering wordt verminderd wanneer betrokkene zijn sollicitatieplicht niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt er alleen pensioen opgebouwd over het gekorte uitkeringsbedrag.

## **4. Voorzieningen voor pensioen en waardeoverdracht van Appa-gerechtigden**

Gedeputeerden, wethouders en dagelijks bestuursleden van de waterschappen bouwen op grond van de Appa pensioenaanspraken op tijdens de functie-ervulling, maar ook tijdens de uitkeringsperiode na het aftreden. Deze pensioenaanspraken komen ten laste van de begroting van provincie, gemeente of waterschap. In tegenstelling tot deelnemers aan een pensioenfonds zoals het ABP, vindt voor de Appa daarom geen premieafdracht plaats door de provincie, gemeente of waterschap aan een pensioenfonds. De Appa-pensioenen worden namelijk rechtstreeks gefinancierd uit de middelen van provincie, gemeente of waterschap.

Die aanspraken moeten wettelijk verplicht tot uitbetaling komen als betrokken ambtsdrager:

- kiest voor waardeoverdracht van de opgebouwde aanspraken na het aftreden<sup>1</sup>;
- de pensioengerechtigde leeftijd bereikt waarna het ouderdomspensioen moet worden uitgekeerd;
- komt te overlijden waarna de nabestaande recht heeft op een (levenslang) nabestaandenpensioen.

Provincies en gemeenten zijn verplicht op grond van artikel 44, vierde lid, van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) een voorziening in te stellen voor pensioenen van gedeputeerden respectievelijk wethouders. De reden voor deze voorziening is dat deze pensioenverplichtingen onvoorspelbaar zijn. Zij kunnen namelijk sterk fluctueren als gevolg van de mogelijkheid voor gewezen ambtsdragers om de gevormde pensioenrechten tussentijds op te eisen via waardeoverdracht. Een onzekere factor is ook het nabestaandenpensioen vóór de pensioengerechtigde leeftijd. Komt de (uitkeringsgerechtigde) ambtsdrager te

---

<sup>1</sup> Waardeoverdracht is alleen mogelijk als beleidsdekkingsgraad van beide betrokken fondsen hoger is dan 100%. Binnen de Appa is waardeoverdracht tussen overheidsinstellingen altijd mogelijk.

overlijden, dan ontstaat direct een levenslang recht op een nabestaandenpensioen voor de partner en een tijdelijk recht voor eventuele kinderen. Er zijn dus goede redenen voor provincies en gemeenten om voor dergelijke onvoorspelbare effecten van de Appa-pensioenregeling een voorziening te treffen.

In de circulaire Wijzigingen Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers van 16 januari 2012, kenmerk 2011-2000577103, is in paragraaf 6 in algemene zin ingegaan op de door de provincies en gemeenten in te stellen voorziening voor pensioenen en waardeoverdracht ten behoeve van hun Appa-gerechtigden. Voor deze voorziening adviseer ik uit te gaan van de opstelsom van de benodigde individuele overdrachtswaarden.

Voor de bij waardeoverdrachten te hanteren rekenrente geldt het volgende. In artikel 160a van de Appa is geregeld dat het desbetreffende overheidsorgaan op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager de waarde van de door de aanvrager krachtens de vijfde afdeling van deze wet verkregen pensioenaanspraken overdraagt, overeenkomstig de bepalingen in de Pensioenwet inzake waardeoverdracht. Daarbij zijn de bij of krachtens artikel 71 van de Pensioenwet gestelde regels van overeenkomstige toepassing op de waardeoverdracht. In het zevende lid van genoemd artikel 71 is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld ten aanzien van de berekening van de overdrachtswaarde, de waarde van met de overdrachtswaarde te verwerven pensioenaanspraken alsmede de in acht te nemen procedures. In hoofdstuk 6 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn deze nadere regels opgenomen. In artikel 25 is de bepaling van de waarde geregeld:  
'De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtsdatum en wordt berekend op basis van het standaardtarief. Onze Minister stelt regels inzake het standaardtarief. Het standaardtarief wordt berekend op basis van marktwaardering.'

De in aanmerking te nemen rente is opgenomen in het tweede en derde lid van artikel 18 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling:

2. De berekening van het standaardtarief geschiedt op basis van algemeen gebruikelijke actuariële formules. Uitgegaan wordt daarbij van netto tarieven en een marktconforme disconteringsvoet.
3. De in het tweede lid bedoelde disconteringsvoet is de op 1 oktober geldende rente uit de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar. De vastgestelde rente geldt voor de periode van 1 januari tot en met 31 december van enig jaar.

Deze rente is voor 2023 2,472%. Het percentage is te vinden op de site van de Pensioenfederatie met behulp van deze [link](#). Dit percentage is daarom van toepassing op waardeoverdrachten met een overdrachtsdatum in het kalenderjaar 2023.

Voor de waardering van de ingegane pensioenen wordt u ook geadviseerd hierbij aan te sluiten door toepassing van hetzelfde percentage (2,472%). Een alternatief is aan te haken bij een rente met een kortere gemiddelde duur van bijvoorbeeld 10 jaar; die rente zou dan 3,061% zijn.

## **5. Aanpassing pensioenen**

De ABP-pensioenen worden met ingang van 1 januari 2023 verhoogd met 11,96%.

In artikel 2.1.8 van het besluit is bepaald dat de door een betrokkene opgebouwde pensioenaanspraken jaarlijks worden gewijzigd voor zover het ABP in het desbetreffende jaar de pensioenaanspraken van overheidswerknemers voor voorwaardelijke indexatie in aanmerking laat komen. Bij de wijziging worden het percentage, de bedragen en de ingangsdatum gehanteerd die het ABP toepast ten aanzien van een overheidswerker in de sector Rijk.

Dat betekent dat ook de Appa-pensioenen met ingang van 1 januari 2023 worden verhoogd met **11,96%**.

## **6. Ingangleeftijd voortgezette uitkering**

In de Appa is in artikel 7, derde lid, artikel 52, derde lid, of artikel 132, tweede lid, bepaald dat belanghebbende voor het recht op voortgezette uitkering op de datum van zijn ontslag of aftreden vijf jaren of minder verwijderd moet zijn van de voor hem van toepassing zijnde pensioengerechtigde leeftijd. De hoogte van deze pensioengerechtigde leeftijd wordt bepaald in de Algemene Ouderdomswet (AOW).

In de op 1 december 2020 aanvaarde Wet verandering koppeling AOW-leeftijd wordt 1-op-1-koppeling van de AOW-leeftijd aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting vervangen door een 2/3-koppeling. Dit betekent dat elk jaar levenswinst zich vertaalt in een gemiddeld acht maanden latere AOW-leeftijd.

In artikel 7a, tweede lid, van de Algemene Ouderdomswet wordt de pensioengerechtigde leeftijd door of namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid medegedeeld in de Staatscourant. De AOW-leeftijd is voor 2028 op 67 jaar en drie maanden gesteld. De minimale ingangleeftijd voor de toekenning van het recht op een voortgezette uitkering in 2023 bedraagt daarom 67 jaar en drie maanden minus vijf jaar. Dat is dus **62 jaar en drie maanden**.

### Voor de Appa-gerechtigde die valt onder het overgangsrecht

Voor een belanghebbende die op 1 januari 2016 een Appa-functie vervulde, geldt in dit verband **overgangsrecht** (artikel 36a, derde, vierde en vijfde lid, artikel 84c, vierde, vijfde en zesde lid, artikel 163ca, zesde en zevende lid en artikel 163cb, eerste en tweede lid, van de Appa). Voor het overgangsrecht geldt een ingangleeftijd die minimaal negen jaar en zeven maanden of minder verwijderd is van de pensioengerechtigde leeftijd die is vastgesteld voor het kalenderjaar vijf jaren na het ontslag of aftreden. Dit betekent dat voor een Appa-gerechtigde die ontslagen wordt of aftreedt in 2023 en voldoet aan de voorwaarden van het

overgangsrecht, de minimale ingangleeftijd voor de voortgezette uitkering 67 jaar en drie maanden minus negen jaar en zeven maanden is. Dat is **57 jaar en 8 maanden**.

## **7. Franchise en inhoudingen**

In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers wordt de hoogte van de bij de pensioenopbouw en inhouding te hanteren franchise geregeld. In artikel 2.1.4, tweede lid van het besluit is met ingang van 1 juli 2022 bepaald dat voor de Appa de franchise geldt, bedoeld in artikel 13d, eerste lid, van de wet. In dat artikel 13d is geregeld dat dit de franchise is die wordt gehanteerd ten aanzien van overheidswerknemers.

In artikel 2.1.6 van het besluit is bepaald dat het opbouwpercentage, bedoeld in artikel 13c, eerste lid, van de Appa, het opbouwpercentage is dat het ABP hanteert voor het desbetreffende jaar voor een overheidswerker die niet valt in een van de overgangsvoorzieningen ten aanzien van dat percentage.

In het eerste lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij ouderdom en overlijden, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerker ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen, met inachtneming van de franchise, bedoeld in artikel 2.1.4.

In het tweede lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij arbeidsongeschiktheid, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerker ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen, met inachtneming van de daarvoor geldende franchise.

Op basis van deze artikelen bedragen de franchise, het opbouwpercentage en de inhoudingen met ingang van 1 januari 2023:

- **Franchise:** € 16.350 (was € 13.350);
- **OP/NP-premie:** 8,37% van de pensioengrondslag met een maximum pensioengrondslag van  $(€ 128.810^2 - € 16.350) = € 112.460$  (was per 1 januari 2022 7,93% met een maximum pensioengrondslag van € 101.516);
- **Opbouwpercentage ouderdomspensioen:** 1,875 % van de pensioengrondslag met een maximum van € 112.460 (was 1,875% van de pensioengrondslag met een maximum van € 101.516);
- **IP-premie:** 0,18% (was 0,18%) van de berekeningsgrondslag na vermindering met de franchise van € 25.050 (was € 22.350);
- **Zorgverzekeringswet:** de percentages van de inkomensafhankelijke bijdrage worden gewijzigd in 5,43% (was 5,50%) en 6,68% (was 6,75%). Het maximale bijdrage inkomen waarover Zvw-bijdrage verschuldigd is, wordt

---

<sup>2</sup> Voor de omvang van het in 2023 geldende maximum pensioengevend loon van artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964 geldt nog wel het voorbehoud van het bij ministeriële regeling definitief vast te stellen geldende maximum pensioengevend loon. Op het moment van verschijnen van deze circulaire is deze regeling nog niet beschikbaar. Voor het definitieve maximum dient de ministeriële regeling te worden afgewacht.

**Datum**  
9 december 2022  
**Kenmerk**  
2022-0000602648

€ 66.956 (was € 59.706) per jaar (vastgesteld in de regeling met kenmerk 3442107-1036921-Z, gepubliceerd op 4 november 2022 in Stcrt. 2022, nr. 30233).

#### **7. Nadere informatie**

Voor eventuele nadere vragen kunt u contact opnemen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via [postbus.helpdeskpa@minbzk.nl](mailto:postbus.helpdeskpa@minbzk.nl).

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,  
namens deze,

Ellen van Doorne  
*Directeur Democratie & Bestuur*